

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Stedelijke Basisschool - Désiré Van Monckhoven te GENT

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	20958
Instelling	Stedelijke Basisschool - Désiré Van Monckhoven
Directeur	Luc CORYN
Adres	Désiré Van Monckhovenstraat 34 - 9000 GENT
Telefoon	09-222.29.45
Fax	09-221.09.74
E-mail	dvanmonckhoven.dir@gent.be
Website	www.vanmonckhoven.be
Bestuur van de instelling	Stad Gent - Dep. Onderwijs en Opvoeding
Adres	Keizer Karelstraat 1 - 9000 GENT
Scholengemeenschap	Nexus Gandae
Adres	Neermeerskaai 2 - 9000 GENT
CLB	iCLB Gent
Adres	Jubileumlaan 215 - 9000 GENT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	02-03-2015, 03-03-2015 en 05-03-2015
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	05-03-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	17-03-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Johan KETS
Teamleden	Katrien DE ROO

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie.....	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde.....	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	13
3.1.1.6 Lager onderwijs: leren leren	15
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	17
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	17
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	18
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	19
4.2 Sociale en emotionele begeleiding.....	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	22
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De stedelijke basisschool 'Désiré Van Monckhoven' ligt in het centrum van Gent, vlakbij het Sint-Pietersstation. Ze schrijft vooral kinderen uit de onmiddellijke buurt in, vaak uit gezinnen met een betere sociaal-economische status. Het leerkrachtenteam kende de voorbije periode een verjonging. Degelijk onderwijs en welbevinden zijn belangrijke accenten, waarmee deze kleinschalige school zich wil profileren.

Op basis van het vooronderzoek op 23 februari 2015 onderzocht de onderwijsinspectie tijdens deze doorlichting de inspanningen van de kleuterafdeling om voor wiskundige initiatie en wereldoriëntatie de ontwikkelingsdoelen na te streven. In de lagere afdeling onderzocht ze of de eindtermen voor wiskunde, wereldoriëntatie en leren leren nagestreefd en/of bereikt worden. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de deskundigheidsbevordering en de sociaal-emotionele begeleiding. Ze onderzocht aspecten van het algemeen beleid en een selectie van overige erkenningsvoorwaarden. Ten slotte ging ze ook na in welke mate de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

In de **kleuterafdeling** streven de leerkrachten de ontwikkelingsdoelen voor **wiskundige initiatie en wereldoriëntatie** in voldoende mate na via een thematisch aanbod. De verschillende domeinen van beide leergebieden krijgen daarin de nodige aandacht, op een evenwichtige en geïntegreerde wijze. Het domein 'techniek' heeft nog groeikansen, maar enkele teamleden proberen dit vanuit nascholing bij te sturen. Leerkrachten streven naar werkelijkheidsgerichte activiteiten en bieden kleuters heel wat exploratiekansen in de speelwerkhoecken. Een stimulerende begeleidingsstijl ligt aan de basis van een aangenaam klasklimaat. Bij het plannen van activiteiten selecteren leerkrachten vaak meer doelen, dan ze effectief kunnen nastreven. Ze volgen de kleuters in hun ontwikkeling en bieden zo nodig extra ondersteuning bij problemen. Een nauwere aansluiting tussen observaties en vooropgestelde doelen kan de efficiëntie van de eerstelijnszorg nog verhogen. Anderzijds bevorderen het kindvolgsysteem en het geregeld zorgoverleg een structurele leerbegeleiding.

In de **lagere afdeling** besteden de leerkrachten ruime aandacht aan de leerinhouden van **wiskunde**. Ze richten zich hoofdzakelijk op een onderwijsleerpakket, maar sturen dit zo nodig bij vanuit de noden van de leerlingen. Bij evaluatie en rapportering krijgen de verschillende domeinen evenwichtig aandacht. Via foutenanalyses, het leerlingvolgsysteem en het zorgoverleg volgt het team de vorderingen van kinderen. Leerkrachten organiseren passende differentiatie om kinderen met extra noden te ondersteunen.

Ook voor **wereldoriëntatie** richt het team zich op de thema's van een onderwijsleerpakket, die het met wisselend succes probeert af te werken. Leerkrachten streven naar evenwicht tussen de domeinen, maar hebben vaak een beperkt zicht op de essentiële doelen voor hun klas. Daardoor neigen sommigen naar meer leerkrachtgestuurd 'doorgeven van kennis'. Een onderzoeksgerichte verkenning van de eigen leefwereld blijft daarbij beperkt. Anderzijds investeert de school wel in leeruitstappen en extra-murosactiviteiten. De beschikbare tijd- en ruimtekaders kunnen een meer functionele invulling krijgen. Bij evaluatie groeit het evenwicht tussen kennis en vaardigheden.

De eindtermen voor **leren leren** streven leerkrachten op een geïntegreerde wijze na binnen verschillende leergebieden. Geregeld gaan ze na of deze doelen voldoende kansen krijgen. Het team inventariseerde per leerjaar in welke activiteiten deze eindtermen aandacht krijgen. Uit de klaspraktijk blijkt een vrij volledig en evenwichtig aanbod. Maar een concrete planning met een logische opbouw over de leerjaren heen, is nog niet expliciet afgesproken.

Het onderzoek van de kwaliteitsbewaking richtte zich op deskundigheidsbevordering en sociaal-emotionele begeleiding, als ondersteunende processen. De bereidheid van leerkrachten om zich te professionaliseren is een troef bij de aanpak van **deskundigheidsbevordering**. Ook de open communicatie binnen het team bevordert het leren van elkaar. Een beperkte selectie van prioriteiten en een planmatige afstemming van de genomen initiatieven kan de effectiviteit van dit proces verstevigen.

De **sociaal-emotionele begeleiding** van kinderen is een vaste ondertoon in het pedagogisch-didactisch handelen van de teamleden. Hoewel de invulling ervan vaak wisselt van klas tot klas, heerst er op dit vlak een gezamenlijke gedrevenheid, die het schoolklimaat bepaalt. Onder impuls van de zorgcoördinator volgt het team het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen nauwgezet op en neemt het zo nodig passende maatregelen.

Het **algemeen beleid** binnen de school berust hoofdzakelijk bij de directeur. Hij hanteert een mensgerichte en open leiderschapsstijl en laat zich ondersteunen door een kernteam. Via klasobservaties en gesprekken coacht hij de didactische werking van het team. Naast formeel overleg, zorgen frequente informele gesprekken voor een transparante besluitvorming en een gedeelde visie. De positieve resultaten van enquêtes en schooloverstijgende toetsen nopen zelden tot teamreflectie, hoewel deze laatste wellicht toch mogelijkheden bieden voor kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar aspecten van de **regelgeving** toont aan dat de school de onderzochte regelgeving respecteert, behoudens enkele bij te sturen elementen in het schoolreglement en de informatie aan ouders.

Het onderzoek naar de **bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne** van de leer- en werkomgeving wijst uit dat de school voldoende belang hecht aan het systematisch opsporen en beheersen van risico's op dit vlak. Enkele verbeterpunten vragen blijvende aandacht, waaronder het te beperkte sanitair.

De onderwijsinspectie formuleert een **gunstig advies** voor het erkenningsonderzoek, zowel in de kleuterafdeling als in de lagere afdeling. Ook voor 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' en voor de overige erkenningsvoorwaarden, is het advies gunstig. De inspectie waardeert de inzet van het team en is ervan overtuigd dat de school de vaststellingen in dit verslag zal gebruiken voor een verdere optimalisering van de onderwijskwaliteit.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

- wiskundige initiatie
- wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebieden

- wiskunde
- wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebiedoverschrijdend

- leren leren

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

- Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie in voldoende mate na. De leerkrachten verzorgen een breed en evenwichtig aanbod. Ze beschikken over voldoende uitdagend spel materiaal, dat kleuters uitnodigt om wiskundige aspecten van de werkelijkheid te verkennen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie in voldoende mate na. Binnen de thema's komen de verschillende domeinen van dit leergebied op een geïntegreerde wijze aan bod. Leerkrachten zorgen voor een werkelijkheidsgerichte invulling van de activiteiten. Ze bieden de kinderen waardevolle kansen om hun wereld te exploreren en om hun ervaringen te verwoorden.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en wereldoriëntatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Bij het plannen van hun activiteiten houden de leerkrachten van de kleuterafdeling rekening met de leerplandoelen. Ze gebruiken daarvoor een digitale databank met geclusterde doelen. Na een wisselende aanpak in de voorbije jaren, zoekt het team nog naar de juiste werkwijze om het aanbod vanuit deze doelen te verrijken. Nu verloopt de selectie veeleer vanuit verantwoording, waardoor leerkrachten vaak te veel doelen voor een beperkte lestijd noteren.

Voor het aanbod in de speelwerkhoecken hanteren leerkrachten fiches, waarin ze verwijzen naar de beoogde doelen en soms ook naar materialen en afspraken. Op dezelfde wijze plannen ze weerkerende activiteiten en het geleid spel, dat op de speeltijd volgt. Een beperkte selectie van focusdoelen of een graduele opbouw is hierbij nog geen gewoonte.

De leerkrachten rekenen eveneens op de doelenbank voor de gradatie over de groepen heen, voor het evenwicht tussen de leergebieden en voor het zicht op volledigheid bij de keuze van doelen. Dit laatste aspect boet aan waarde in door de hierboven beschreven, (te) uitgebreide doelenselectie.

Vaak plannen leerkrachten samen de invulling van hun thema's, met behoud van klasspecifieke accenten. Soms voorzien ze gezamenlijke uitstappen of activiteiten. Sommigen ontwerpen vooraf een woordveld om evenwicht in het aanbod te garanderen. Deze aanpak versterkt ook de horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden.

Uit de planningsdocumenten en de beschikbare materialen blijkt dat de verschillende domeinen van wiskundige initiatie ruim aandacht krijgen. Dat is ook zo voor de verschillende domeinen van wereldoriëntatie, hoewel 'techniek' nog eerder aarzelend vulling krijgt. Vanuit professionalisering verschijnen in enkele klasgroepen wel al aangepaste materialen en hoecken.

Bij de themaplanning stellen de meeste leerkrachten een streefwoordenschat voorop, die soms verder gaat dan de gebruikelijke basiswoorden. Ze verantwoorden de keuze vanuit de al rijke woordenschat van de meeste kinderen. Eenzelfde uitbreiding van de leerplannorm is merkbaar in sommige rekenhandelingen. Maar leerkrachten onderstrepen dat ze dit voorbehouden voor kleuters die er echt aan toe zijn.

Sommige teamleden baseren zich op een begrippenlijst met gradatie per leeftijd, anderen verwijzen naar het leerplan of naar een bronnenboek voor de geleidelijke opbouw van rekenbegrippen. De afstemming over de groepen heen blijft veeleer intuïtief.

Leerkrachten voorzien een werkelijkheidsgericht aanbod, dat aansluit bij de leefwereld van de kinderen. Ze schakelen geregeld leeruitstappen in of brengen levensechte materialen in de klas, vaak met de hulp van ouders of kinderen.

Het is nog niet gebruikelijk om (oudere) kleuters meer te betrekken bij de invulling van de thema's. Leerkrachten proberen zelf in te schatten welke onderwerpen kleuters boeien.

Enkele teamleden dagen kleuters uit door hen bewust voor problemen te plaatsen en hen ruim tijd te geven om oplossingen te bedenken en uit te proberen. Impliciet komt dit ook wel aan bod tijdens het exploreren in de verschillende hoeken. Reflecteren met kleuters over voorbij activiteiten is wel een vaak voorkomend 'leermoment'.

Onderwijsorganisatie

*Onderwijstijd
Klasmanagement*

Het is gebruikelijk om de dag te starten met een 'vrij keuzemoment'. Ondanks waardevolle argumenten pro, wekt deze aanpak bij sommige ouders (en bij een enkeling in het team) de indruk dat 'het echte werk' pas later start. Mogelijks verzwakt dit de herhaalde oproepen om laatkomen te vermijden.

Het toiletbezoek en de speeltijd in de namiddag sluiten onmiddellijk bij de middagpauze aan. Deze opmerkelijke keuze gebeurt veeleer vanuit praktische overwegingen (gescheiden speeltijden), dan vanuit een evenwichtig dagverloop voor de kinderen.

Alle leerkrachten hanteren een stimulerende begeleidingsstijl en zorgen voor een aangenaam en veilig klasklimaat. Ze moedigen kleuters aan om te experimenteren en te exploreren in de spelwerkhoeven en ze helpen hen om hun ervaringen en ideeën op een correcte wijze te verwoorden. De spontane interactie tussen kleuters en de hulp die ze elkaar bieden, wijzen op het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen.

Materieel beheer

Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Leerkrachten verrijken het aanbod in de hoeken vanuit het lopende thema. Herkenbare en gevarieerde materialen nodigen kleuters uit om hun leefwereld te verkennen en hun woordenschat uit te breiden. Er zijn voldoende opvoedende spelen beschikbaar, die hen aanzetten tot denken en de ontwikkeling van inzichten en vaardigheden stimuleren.

De meeste klassen beschikken over een gegradeerd puzzelaanbod, waarbij de leerkracht de vorderingen van de kinderen bijhoudt. Keuzebord en takenlijsten structureren de activiteiten die elke kleuter kiest en zorgen voor een zeker evenwicht hierbij. Daarnaast scheppen groeilijnen, de winkelhoek, de zandtafel en de constructiehoek waardevolle ontwikkelingskansen op het vlak van wiskundige initiatie.

Het 'ABC van de kleuterschool' bevordert de afstemming in de opbouw van kalenders en symbolen over de klassen heen. Toch is er nog een groeimarge voor de geleidelijke abstrahering, die aansluit bij de ontwikkeling van kleuters. In sommige groepen verdringen geschreven namen ook vrij vroeg het gebruik van pictogrammen. Stappenplannen en opdrachtkaarten bieden kleuters ondersteuning in hun denken en handelen. Bij oudere kleuters zijn de ervaringen rond ontluikende gecijferdheid op een zinvolle manier afgestemd op de aanpak in de eerste klas van de lagere afdeling.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig en representatief

Kindvolgsysteem

Gericht op bijsturing

Elke leerkracht houdt via losse observaties of klasscreenings zicht op de vorderingen van individuele kleuters. De herkenbaarheid van aspecten van wiskundige initiatie en wereldoriëntatie varieert van vrij expliciet tot eerder impliciet, afhankelijk van het belang dat elke leerkracht eraan hecht. Er zijn nog weinig afspraken om observaties gericht af te stemmen op de gekozen leerplandoelen. Nu en dan noteren sommige teamleden bevindingen over enkele kleuters op hun (digitale) lesfiche. Deze notities zijn ook zichtbaar voor de zorgcoördinator.

In het kindvolgsysteem scoren de leerkrachten per kleuter, naast welbevinden, de betrokkenheid en de competenties op het vlak van wiskundige initiatie en aspecten van de 'fysische realiteit'. Ook uit de verslagen van het zorgoverleg blijkt dat beide onderzochte leergebieden soms uitdrukkelijk aandacht krijgen bij het bespreken van de ontwikkeling van kleuters.

Oudere kleuters nemen deel aan genormeerde testen, die onder meer aspecten van wiskundige initiatie onderzoeken. De zorgcoördinator maakt een grondige analyse van de resultaten en bespreekt met de klasleerkracht welke kleuters nood hebben aan bijkomende ondersteuning.

Rapporteringspraktijk

*Interne en externe
communicatie*

Aan de klasdeur en via e-mail krijgen ouders informatie over het lopende thema. Op de schoolwebsite vinden ze een waaier aan foto's en tekstjes over wat hun kind op school beleeft. De ouders van de jongste kleuters krijgen in een aantrekkelijk 'wen-boekje' een zicht op de klaswerking. Daarnaast organiseert de school tweemaal per jaar formele oudercontacten.

Begeleiding

Leerbegeleiding

*Beeldvorming
Zorg*

Bij het begin van het schooljaar informeert de zorgcoördinator elke klasleerkracht over de conclusies uit het vorige zorgoverleg. Ook informele gesprekken in dit beperkte kleuterteam geven elke leerkracht een vrij goed beeld van elke kind. Gegevens uit observaties vormen de basis voor extra begeleiding van sommige kleuters. Vaak gebeurt dit momentaan, soms meer gepland in afspraak met de ambulante leerkracht. Leerkrachten voorzien hierbij gedifferentieerde materialen, meer nabije ondersteuning of taken op een ander niveau.

De observaties en de scores in het kindvolgsysteem zijn ook het vertrekpunt voor het zorgoverleg. Meermaals per jaar bekijken de zorgcoördinator en de klasleerkracht de ontwikkeling van elke kleuter. De zorgcoördinator kiest ervoor om in samenspraak de bevindingen te noteren. Zo wil ze de beeldvorming voldoende breed houden en behoudt ze een overzicht over de hele schoolloopbaan van een kind. Leerkrachten waarderen haar coaching en advies. Op basis van de analyse van externe toetsen ontwerpt de zorgcoördinator groepshandelingsplannen. In samenspraak met de klasleerkracht concretiseert ze voor zorgkleuters de beoogde doelen, gebruikte materialen en de verantwoordelijkheid van elke betrokkene.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wiskunde in voldoende mate. Leerkrachten streven naar evenwicht binnen het aanbod en bij de evaluatie. Ze zorgen voor een passende leerbegeleiding, afgestemd op de noden van de kinderen.

Curriculum	Vooraf het onderwijsleerpakket vormt het referentiekader waarmee leerkrachten
Onderwijsaanbod	hun wiskundeaanbod vorm geven. Ze gaan ervan uit dat het spoort met de
<i>Referentiekader</i>	verwachtingen van het leerplan en proberen het pakket zo volledig mogelijk af te
<i>Planning</i>	werken. Een kritische vergelijking met de essentiële doelen voor het eigen
<i>Evenwichtig en volledig</i>	leerjaar is minder gebruikelijk. Toch volgen ze de door de methode voorgestelde
<i>Samenhang</i>	planning niet onvoorwaardelijk. Voor sommige leerinhouden trekken ze meer tijd
<i>Brede harmonische vorming</i>	uit dan voorzien en ze hergroeperen sommige lessen. Enkele leerkrachten maken
<i>Actief leren</i>	afspraken met collega's van aansluitende klassen om leerinhouden te
	verschuiven of om vastgestelde hiaten extra te behandelen.

In hun dagplanning nemen ze meestal de lesdoelen en soms het verloop van het onderwijsleerpakket over. Ze tonen aan dat de verschillende domeinen van wiskunde op een evenwichtige manier kansen krijgen. Enkele teamleden beklemtonen metend rekenen, vanuit de noden die ze bij de leerlingen in hun klas vaststellen.

Sommige leerkrachten streven naar een duidelijke samenhang tussen wat leerlingen leren en hun leefwereld. Samen bespreken ze de functionaliteit van wiskunde in het dagelijks leven en ze dagen leerlingen uit om na te gaan of gevonden oplossingen wel realistisch zijn.

Enkelen stellen kinderen bewust voor problemen en laten ruimte voor het onderzoeken van diverse oplossingen. Soms komen ze nog iets te snel tussen met tips voor de 'juiste' oplossing. Anderen stimuleren sommige kinderen om bij een eerste tegenslag toch door te zetten, eventueel met ondersteuning van materiaal. Sommige teamleden betrekken de leerlingen bij hun leerproces, door vooraf de lesdoelen te verduidelijken en nadien samen te reflecteren over wat ze leerden. Geregeld mogen leerlingen samenwerken of elkaar helpen tijdens de inoefenfase.

Onderwijsorganisatie	Vele teamleden kiezen bewust voor een ruimere onderwijstijd dan de
<i>Onderwijstijd</i>	leerplanontwerpers voorzien om de doelen voor wiskunde te bereiken. Dit
<i>Klasmanagement</i>	illustreert het belang dat ze aan dit leergebied hechten.

In de meeste klassen heerst een aangename werksfeer. Leerlingen zijn betrokken bezig, onder meer door een goede afwisseling tussen klassikale momenten en individueel werk of groepswerk.

Materieel beheer	Aan de klaswand hangen vooral opzoekbladen en heuristieken die bij het
Uitrusting	onderwijsleerpakket horen. Soms ontwerpen leerkrachten eigen
<i>Leermiddelen</i>	strategiekaarten, bijvoorbeeld voor klokkezen. Een stappenplan voor het
	gestructureerd aanpakken van toepassingen wordt vrij algemeen gebruikt.
	Sommige syntheseplaten zijn klein of hangen niet op de best zichtbare plaats in
	de klas. Jongere kinderen krijgen vaak kaartjes met een aanpakstrategie op hun
	bank gekleefd.

De voorstelling van de referentiematen voor metend rekenen is nog leerkrachtafhankelijk. Duidelijke schoolspecifieke afspraken zijn er niet. Sommigen gebruiken de voorstelling van het leerpakket, anderen kiezen voor eigen vergelijkingspunten. Soms zijn er concrete referentiematen uitgestald, ondersteund door foto's; in andere klassen zijn ze (nog) niet aanwezig. Ook een digitale klok is niet beschikbaar in de klassen waar het leren aflezen ervan een systematisch na te streven doel is.

De meeste klassen beschikken over een digitaal bord. Leerkrachten schakelen het op een functionele manier in tijdens de les. Soms krijgen ook leerlingen de kans om het te bedienen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

Ook voor de evaluatie rekenen de meeste teamleden hoofdzakelijk op de toetsen die het onderwijsleerpakket voorstelt. Ze hanteren meestal ook de bijbehorende of eigen foutenanalyses. Sommigen noteren ook observaties, die - naast de leerlingenresultaten - dienen als uitgangspunt voor het vormen van niveaugroepen.

Tweemaal per jaar noteert elke leerkracht per leerling een score in het leerlingvolgsysteem. Hierbij komen de verschillende wiskundedomeinen aan bod. De zorgcoördinator houdt zicht op individuele vorderingen over de hele schoolloopbaan.

De meeste leerkrachten geven kinderen frequent stimulerende mondelinge feedback, zowel bij de instructiemomenten als tijdens de inoefenfase. Deze ontwikkelingsgerichte feedback is minder merkbaar in de werkschriften. Soms duiden leerkrachten enkel de fouten aan en is er geen kans tot verbetering. In een aantal klassen biedt het werken met correctiesleutels leerlingen de kans tot zelfevaluatie. Vaak reflecteren leerlingen samen met de leerkracht over wat al dan niet lukte.

Teamleden wijzen terecht op de meer dan behoorlijke leerlingenresultaten, die uit de evaluatiedocumenten blijken.

Rapporteringspraktijk

*Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie*

Op het leerlingenrapport krijgen de verschillende wiskundedomeinen een cijfer. Ze komen geregeld en evenwichtig aan bod. Kinderen krijgen ook de toetsen ter inzage mee naar huis, waardoor ouders de cijferbeoordeling beter kunnen duiden.

Begeleiding

Leerbegeleiding

*Beeldvorming
Zorg*

De gegevens in het leerlingendossier en de bijkomende informatie van de zorgcoördinator geven de klasleerkracht bij het begin van het schooljaar een goed beeld van de beginsituatie van de leerlingen. Daarnaast organiseert het team ook aanvangstoetsen over een aantal wiskunde-inhouden. Toetsanalyses en observaties vullen de beeldvorming aan. Soms noteren leerkrachten in hun dagplanning zorgobservaties of -interventies voor enkele leerlingen. Via digitale weg komen deze gegevens ook in het leerlingendossier, wat de transparantie voor de betrokken teamleden verhoogt.

Ook de scores die leerkrachten in het leerlingvolgsysteem aan elke leerling toekennen, ondersteunen bij het zorgoverleg de signalering van mogelijke problemen. Leerkrachten krijgen er advies om sommige kinderen extra begeleiding te geven. Ze benadrukken de effectieve coaching van de zorgcoördinator op dit vlak. Die ondersteuning start bij niveaudifferentiatie met inoefenbundels van het onderwijsleerpakket. Sommige teamleden organiseren

op basis van foutenanalyses ook gedifferentieerde werkvormen met wisselende niveaugroepen. Ook tempodifferentiatie en het uittekenen van een individueel curriculum behoren tot de mogelijkheden. Sneller vorderende leerlingen krijgen aangepaste opdrachten, die ze deels zelfstandig mogen uitvoeren.

Sommige klassen krijgen ondersteuning van een ambulante leerkracht of van vrijwilligers. Soms verloopt dit klasintern, soms splitsen ze de groep op. Meestal gebeurt dit om de groep te verkleinen maar ook soms in functie van niveaudifferentiatie. Sommige leerkrachten passen hierbij ook hun didactisch handelen aan.

De zorgcoördinator streeft ernaar om eerst de mogelijkheden van klas- en schoolinterne zorg te benutten, voor leerlingen naar externe ondersteuners verwezen worden.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate. Leerkrachten streven naar een breed aanbod, met aandacht voor de verschillende domeinen.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De leerkrachten richten zich op de thema's die een onderwijsleerpakket voorstelt om de lessen van wereldoriëntatie vulling te geven. Soms vullen ze dit aan met een eigen thema of door een meerdaagse uitstap.

Hoewel ze voor het bereiken van de leerplandoelen rekenen op dit leerpakket, melden verschillende teamleden dat ze er niet in slagen alle thema's af te werken. Niet iedereen heeft daar een oplossing voor. Sommigen zoeken hoe ze de betrokken leerinhouden kunnen compenseren of beperken. Het focussen op de specifieke doelen die het leerplan voor hun klas voorziet, is niet echt gebruikelijk. Enkele teamleden namen het initiatief om het leerpakket te herordenen en te combineren met eigen onderwerpen. Ze willen zo beter aansluiten bij de interesse van hun leerlingen, bij de klasspecifieke context en bij hun didactische inzichten. Ze controleren tussentijds de leerplandoelen die al aan bod kwamen.

In hun dagplanning nemen de meeste leerkrachten de lesdoelen die de methode voorstelt over. Bij eigen thema's of leeruitstappen, kiezen ze geclusterde leerplandoelen uit een digitale databank van de koepel. Vaak zijn er dat veel meer dan ze in een les kunnen nastreven, laat staan bereiken. Daardoor komen dezelfde doelen vaak ongedifferentieerd in de volgende lessen terug. De meeste teamleden proberen online zicht te houden op de doelen die al aan bod kwamen via een instrument dat bij het onderwijsleerpakket hoort. Deze werkwijze stimuleert het evenwicht tussen de domeinen. Sommige leerkrachten stellen dat ze 'vergeten' doelen proberen aan bod te brengen in volgende thema's.

De leerkrachten schakelen frequent leeruitstappen in om het realiteitsgehalte van de leerinhouden te verhogen. Een inventaris van alle uitstappen per klas in het schoolwerkplan zorgt ervoor dat er weinig tot geen overlappingen zijn. Afspraken voor een continue en graduele opbouw ervan blijven veeleer informeel. De meeste klassen investeren ook sterk in extra-murosactiviteiten, waarbij de domeinen van wereldoriëntatie in samenhang met andere leergebieden aan bod komen. Leerkrachten zorgen voor een grondige voorbereiding van deze activiteiten.

Sommige leerkrachten streven in hun jaarplanning een horizontale samenhang na tussen wereldoriëntatie en muzische vorming. De school heeft extra aandacht voor milieu- en gezondheidseducatie. Het project 'Milieu op school' inspireert het team voor een brede en gestructureerde aanpak. Daarnaast beschikt de school over een gezondheidsmatrix met doelen en acties op verschillende niveaus.

Actualiteit komt in verschillende klassen aan bod, maar nog veeleer als een afzonderlijk moment dan geïntegreerd als ondersteuning van het lopende thema. Toch grijpen enkele leerkrachten dit aan om leerlingen op een gerichte manier bronnen te leren raadplegen en syntheses te leren presenteren. Het is nog niet de gewoonte om over belangrijke gebeurtenissen of inzichten iets te noteren, waardoor ook die inhouden langer beklijven.

Sommige leerkrachten verwijzen naar de voorkennis van leerlingen en bespreken het belang van wat ze leren. De inbreng die kinderen hebben bij de invulling van een thema blijft vaak beperkt. Leerlingen voor uitdagende problemen plaatsen, hen hypothesen laten formuleren, ze uitproberen en controleren is weinig gebruikelijk.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Sommige klassen kiezen, conform de schoolafspraken, voor een beperkte onderwijstijd om de doelen van wereldoriëntatie te realiseren. De krappe tijdsinvestering kan verklaren waarom leerkrachten niet alle thema's kunnen uitwerken. Enkele teamleden wijzen er op dat er ook onderwijstijd gaat naar leeruitstappen en extra-murosactiviteiten.

In de klassen heerst een veilige en gemoedelijke sfeer, waarin leerlingen zich thuis voelen. Sommige leerkrachten hebben de neiging om zelf veel 'leerstof' aan te brengen. Daardoor zijn ze vaak lang zelf aan het woord of grijpen ze snel naar de invulblaadjes uit het werkschrift. De antwoorden van leerlingen krijgen snel het label 'juist' of 'niet juist'. Daardoor bestaat het risico dat wereldoriëntatie een 'weetjesvak' wordt in de plaats van een boeiende exploratietocht doorheen de werkelijkheid. Anderen slagen er al in om kinderen zelf meer ruimte te geven om informatie op te zoeken. Sommige lessen vertrekken vanuit handelend omgaan met concrete materialen en bieden kansen tot experimenteren.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De meeste klassen beschikken over de noodzakelijke tijd- en ruimtekaders, na een recente opfrissing. Toch ontbreken er nog enkele en vaak kunnen ze een meer functionele invulling krijgen vanuit de plaatselijke omgeving, de actualiteit of het lopende thema.

In sommige lessen ontbreekt het aan concreet materiaal en gebruikt de leerkracht alleen foto's of tekeningen, waardoor het soms neigt naar 'papieren' wereldoriëntatie. Leerkrachten nodigen leerlingen uit om informatieve boeken mee te brengen rond het thema. In enkele klassen is er een toontafel met reële voorwerpen.

Het digitaal bord biedt in vele klassen visuele ondersteuning bij de gekozen leerinhouden, maar blijft ook soms nog onbenut.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	Het onderwijsleerpakket bepaalt in vele gevallen de evaluatiepraktijk. Leerkrachten kunnen illustreren dat ze naast kennis ook vaardigheden toetsen. Soms krijgen ook attitudes als samenwerking en inzet een beoordeling. Alternatieve evaluatievormen komen zelden voor. Enkele leerkrachten noteren nu en dan observaties en bevindingen naast de vooropgestelde doelen. Verschillende leerkrachten ondersteunen leerlingen bij het voorbereiden van toetsen. Ze stimuleren ook het gebruik van digitale oefentoetsen.
Rapporteringspraktijk <i>Interne en externe</i> <i>communicatie</i> <i>Evenwichtig en volledig</i>	Het leerlingenrapport vermeldt voor wereldoriëntatie vaak enkel het themanummer of onderwerp en een cijfer. Merkwaardig is de keuze van sommige leerkrachten om de toetsresultaten van september en oktober pas in december te noteren. In enkele groepen blijft de beoordeling van dit leergebied beperkt tot enkele attitudes. De meeste leerkrachten noteren stimulerende verbale feedback als conclusie op het rapport.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	Het leerlingvolgsysteem of de observaties bevatten weinig aanwijzingen over de vorderingen van leerlingen op dit vlak. Leerkrachten proberen wel zicht te krijgen op interesses van kinderen en spelen er soms op in bij de keuze van het aanbod. Het team organiseert op school- en klasniveau activiteiten waarbij talenten van kinderen in het spotlicht komen. Een hoogbegaafde leerling krijgt de ruimte om samen met een oudere leerling een eigen project uit te werken en voor te stellen.

3.1.1.6 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

De lagere afdeling streeft de eindtermen voor leren leren in voldoende mate na. Leerkrachten zijn zich bewust van de draagwijdte van deze doelen en brengen ze op een geïntegreerde manier aan bod.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i>	Het team streeft de eindtermen voor leren leren op een geïntegreerde wijze na. Het vertrouwt erop dat de gebruikte onderwijsleerpakketten voldoende stimuli bevatten om deze doelen geregeld aan bod te brengen. Ze kunnen dit ook illustreren met voorbeelden. Doelgericht een of meerdere eindtermen vooropstellen bij de planning van activiteiten gebeurt echter niet zo vaak. Daardoor blijft het nastreven ervan veeleer afhankelijk van de aandacht die individuele leerkrachten er willen aan besteden.
--	---

Toch geldt de afspraak om wekelijks te reflecteren over de eindtermen die tijdens de lessen aan bod kwamen. Leerkrachten noteren die in hun digitale agenda, waardoor ook de directeur er zicht op heeft. Soms vraagt hij ook een lijst met al behandelde doelen op. Hij bespreekt zijn bevindingen met het team en vraagt zo nodig aandacht voor bij te sturen hiaten. Enkele jaren geleden maakte het team per eindterm en per klas een inventaris van activiteiten waarbij deze doelen kansen krijgen. Hoewel de aangegeven activiteiten soms te weinig concreet omschreven zijn, blijkt hieruit wel dat alle eindtermen geregeld aandacht krijgen. Recent stuurde het team deze inventaris bij, waardoor de betekenis van deze decretale doelen voor de meeste teamleden vrij helder is. Het team zette echter nog niet de volgende stap om uit deze inventaris een logisch opgebouwde planning te destilleren, waarbij de verantwoordelijkheid van elke klas duidelijk vastligt. Een leerkracht beschikt over een uitprint met doelen, geordend per leeftijdsgroep. Andere leerkrachten hebben minder zicht op de mogelijkheden van dit referentiekader.

Uit planningsdocumenten en gesprekken blijkt dat leerlingen vaak opdrachten krijgen waarbij ze losse gegevens of meer samenhangende informatie moeten opzoeken en verwerken. In vele klassen ligt de klemtoon op het plannen van taken en lessen. Sommigen gebruiken daarvoor de schoolagenda van de kinderen op een efficiënte manier. In enkele klassen krijgen leerlingen bij de voorbereiding van toetsen uitgebreid advies om dit systematisch aan te pakken. Sommige teamleden dringen er op aan dat leerlingen verschillende informatiebronnen raadplegen bij het voorbereiden van een presentatie. Leerkrachten verwijzen naar heuristieken in de leerpakketten van Nederlands en wiskunde om kinderen problemen stapsgewijs te leren aanpakken. De tijd die ze tijdens de les besteden aan het expliciteren en vergelijken van verschillende oplossingswijzen is echter nogal verschillend van klas tot klas.

Verschiedende teamleden beklemtonen geregeld attitudes als nauwkeurigheid en efficiënt werken. Het gebruik van takenborden en werkvormen als coöperatief leren, laten toe dat leerlingen verantwoordelijkheid nemen en zelfstandig opdrachten aanpakken. Bij peertutoring krijgen oudere leerlingen gerichte instructie om het leren van jongere kinderen mee te ondersteunen. Klas- en schoolafspraken appelleren leerlingen tot medeverantwoordelijkheid voor een ondersteunend schoolklimaat.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De meeste teamleden voorzien zoekbladen en heuristieken voor belangrijke aspecten van Nederlands en wiskunde. Sommige leerkrachten wijzen leerlingen regelmatig op de illustraties van een specifieke aanpakstrategie aan de klaswand. Jongere kinderen krijgen die stappen ook op hun werktafel. Er zijn echter geen afspraken om deze werkwijze geleidelijk aan op te bouwen en door alle klassen heen te verfijnen.

In de eigen klas of in de computerklas kunnen kinderen informatie op het internet opzoeken. Het aanleren van zoekstrategieën op hun niveau heeft nog een groeimarge. Tijdens de doorlichting waren in het computerlokaal te weinig pc's beschikbaar om alle leerlingen zinvol aan het werk te zetten. De school overweegt een uitbreiding van het aantal toestellen. Verschillende klassen beschikken over een uitgebreid assortiment non-fictie boeken, die aansluiten bij het thema van wereldoriëntatie.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Conform de uitgangspunten bij deze eindtermen, stellen leerkrachten dat de evaluatie van de meeste van deze doelen geïntegreerd gebeurt in andere leergebieden. Omdat de meesten doelen rond leren leren zelden expliciet vooropstellen bij het plannen van activiteiten, gebeurt de evaluatie veeleer intuïtief.

Op werkbladen en toetsen noteren enkele leerkrachten nu en dan een aanwijzing die leerlingen aanzet om hun leer- of werkgedrag bij te sturen. In sommige klassen mogen leerlingen hun toetsen verbeteren, na correctie door de leerkracht. Tijdens een daaropvolgend gesprek reflecteren leerkracht en leerlingen ook over aanpakstrategieën.

In observatienotities en verslagen van zorgoverleg zijn soms aspecten van leren leren terug te vinden. Sommige teamleden vermelden dat het leergedrag van kinderen geregeld een gespreksonderwerp is bij leerlingbesprekingen.

Rapporteringspraktijk

Het attituderapport van de leerlingen vermeldt tweemaal per jaar een score voor attitudes als nauwkeurig en zelfstandig werken, doorzetten, samenwerken ...

Begeleiding	Verschillende leerkrachten zorgen voor een aangenaam leerklimaat in hun klas
Leerbegeleiding	door goede afspraken, efficiënte werkvormen en een goed gestructureerde klaswand.
<i>Zorg</i>	Vooraf bij het plannen en organiseren van taken en lessen, krijgen leerlingen geregeld ondersteuning. Ze leren teksten structureren, ontwerpen schema's om lessen in te studeren, krijgen tips voor het verbeteren van de studieruimte ... Verschillende leerkrachten werken met een toetsenplanning en bespreken dagelijks hoe leerlingen daarin vorderen. Voor wereldoriëntatie mogen leerlingen online oefentoetsen maken. Onder impuls van een recente nascholing, beklemtonen enkele leerkrachten dat leren een groeiproces is, waar de leerling impact op heeft. Ze maken leerlingen duidelijk dat 'wat nu nog niet lukt, wellicht wel te bereiken is, als je maar blijft proberen.'

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op een systematische wijze haar situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de leer- en werkomgeving van het personeel en de leerlingen.

Uit de controles en adviezen van externe en interne controlediensten zijn enkele tekorten opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

1. De school moet verder gevolg geven aan de opmerkingen in het keuringsverslag van de elektriciteit, daar zijn nog niet alle inbreuken weggewerkt.
2. Op de speelplaats liggen valbrekende tegels. Een groot deel ervan is aan vernieuwing toe. De tegels sluiten ook niet meer goed bij elkaar aan en vormen daardoor een gevaar.
3. Het sanitair is ontoereikend. De school lost dit tijdelijk op door gebruik te maken van de toiletten in Stibo en ze zorgt voor gespreide speeltijden. De school heeft maar één toilet voor volwassenen en een te gering aantal toiletten voor de kinderen. Een nieuw sanitair blok dringt zich op. Sanitaire voorzieningen op de tussenverdieping (in de leraarskamer en het bureau van de directeur) zijn wenselijk. In het vorig doorlichtingsverslag stonden daar ook al opmerkingen over.

De instelling krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de instelling tekorten opspoorde en wegwerkte, de realisaties van oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op het schoolbestuur om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	neen
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	neen
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	neen
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** De visie op professionalisering is niet formeel geëxpliciteerd. Er zijn geen operationele doelen geformuleerd op school- en leerkrachterniveau. De verschillende vormen van deskundigheidsbevordering zijn nog niet in kaart gebracht. Het nascholingsplan bestaat vooral uit een verzameling van documenten van teamgerichte studiedagen en individuele nascholingen. De pedagogische studiedagen sluiten meestal aan bij de prioriteiten. De leerkrachten kunnen voor de individuele nascholing zelf een keuze maken.
- Ondersteuning** De directeur stimuleert de leerkrachten om zich te professionaliseren. Hij informeert de teamleden over het nascholingsaanbod. Iedereen krijgt kansen om individuele nascholing te volgen. Het nascholingsbudget houdt echter een aantal beperkingen in. De school beschikt over een langetermijnplanning met prioriteiten. De lijst bevat veel diverse onderwerpen, die het team moeilijk allemaal grondig in het voorgesteld tijdsbestek kan uitwerken. De individuele nascholingen zijn daar niet op geënt. Bij de implementatie van vernieuwingen ontbreekt een duidelijke trajectplanning, waarbij doelen, acties, een timing en afspraken vooropgesteld worden en waar er reflectie en evaluatie aan gekoppeld wordt.

Het team benut voor een aantal domeinen de interne expertise. De zorgcoördinator en enkele gedreven leerkrachten geven belangrijke informatie door voor onder meer de zorgwerking, ICT en klasoverschrijdende activiteiten. Dit leidt tot disseminatie van kennis, inzichten en vaardigheden en tot meer onderlinge afstemming tussen de teamleden. De vele informele en formele contacten tussen leerkrachten resulteren in het uitwisselen van ideeën. Ze bevorderen in zekere mate de interne deskundigheid. Er heerst een open en ongedwongen sfeer, waar leren van elkaar mogelijk is. Bij elkaar hospiteren is nog geen gewoonte, daardoor blijven er nog waardevolle kansen onbenut.

Een goede samenwerking met externen, zoals de medewerker van het CLB (Centrum voor leerlingenbegeleiding) en de gon-begeleiders (geïntegreerd onderwijs), verhoogt de professionaliteit van de teamleden. Ook studenten in opleiding, brengen nieuwe werkvormen binnen de school. Op niveau van de scholengemeenschap zijn er samenkomsten voor ICT-coördinatoren. De bijzondere leermeesters lichamelijke opvoeding zouden het waarderen als de 'collegagroepen' in de toekomst weer kunnen samen komen. Voor zorgcoördinatoren zijn er wel gezamenlijke vergaderingen, maar de invulling beantwoordt vaak niet aan de verwachting.

- Doeltreffendheid** De reflectie over de deskundigheidsbevordering is beperkt tot de informatie-uitwisseling op een teamvergadering. Doordat er in het nascholingsplan geen doelen zijn uitgeschreven, is het moeilijk na te gaan of het nascholingsbeleid leidt tot de gewenste effecten. De school onderzoekt maar in beperkte mate of haar actuele aanpak voldoende doeltreffend is en waar er bijsturingen wenselijk zijn. Toch zijn er voorbeelden waarbij nascholingen een directe invloed hebben op de klaspraktijk.
- Ontwikkeling** Bij de meeste teamleden is er een bereidheid tot professionalisering. Er heerst een aangename en professionele werksfeer. Maar het blijft nog een uitdaging een planmatige aanpak te ontwikkelen, volgens de verschillende stappen van de kwaliteitscirkel.

4.2 Sociale en emotionele begeleiding

- Doelgerichtheid** De school beschikt niet echt over een uitgeschreven visietekst, noch over strikte afspraken om de aanpak van dit proces te stroomlijnen. Toch is binnen het team een gezamenlijke doelgerichtheid merkbaar, gekenmerkt door een grote bekommernis om het sociaal-emotioneel welbevinden van kinderen. De directeur appelleert voortdurend op een respectvolle omgang met kinderen en collega's en probeert daarbij zelf ook model te staan. De zorgcoördinator professionaliseerde zich tot een expert op dit terrein en bij overleg met haar collega's krijgt sociaal-emotionele ondersteuning van kinderen een voorname plaats. Ze wijst continu op het belang ervan voor het leren en de ontwikkeling van kinderen. Ook in haar omgang met kinderen en collega's voert deze overtuiging de boventoon. Deze impulsen zorgen voor een brede gedragenheid binnen het team, waar ook de onderlinge collegialiteit wel bij vaart. Een wellicht onbedoeld neveneffect is het lichtelijk overdreven gebruik van koosnaampjes voor de kinderen door enkele teamleden.
- Voor pestpreventie is er wel een uitgeschreven protocol met een concreet stappenplan. Dit houdt ook rekening met de gevaren van cyberpesten en ziet ouders als bondgenoten bij de aanpak ervan. De school beschikt ook over een protocol rond rouwen en verlies, dat jammer genoeg al moest getoetst worden aan de harde realiteit. Vanuit het leerplan wereldoriëntatie heeft elke leerkracht zicht op de opbouw van sociale vaardigheden. Leerkrachten reflecteren wekelijks over de kansen die ze voor de betrokken eindtermen creëerden.
- Ondersteuning** De zorgcoördinator investeert heel wat tijd in sociaal-emotionele begeleiding, zowel op leerkrachten- als op leerlingenniveau. Tijdens middaggesprekken en bij het zorgoverleg inspireert ze teamleden met concrete tips om de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen te ondersteunen. Ze stelt zich - net als de directeur - heel empathisch op tegenover haar collega's en is alert voor hun welbevinden. Ze fungeert als 'groene leerkracht' bij wie kinderen met hun zorgen terecht kunnen. Geregeld voert ze middaggesprekjes met sommige leerlingen. Ze kiest haar werkplek op een strategische plaats, waardoor ze gemakkelijk de vinger aan de pols kan houden bij de inschatting van het schoolklimaat.
- Samen met de directeur en een klasleerkracht leidt ze het leerlingenparlement, met een afvaardiging van elke klas. Conflictbeheersing en goede sociale relaties komen er ook geregeld ter sprake. Kinderen doen er waardevolle voorstellen, die hun betrokkenheid illustreren bij een goede gang van zaken in de school. Kinderen met meer ernstige ontwikkelingsproblemen begeleidt ze in hun interactie met klasgenoten en bij de overstap naar het voortgezet onderwijs.

Elke leerkracht neemt in zijn of haar klas een aantal initiatieven voor een aangenaam en veilig leefklimaat. Het bespreken van klas- en speelplaatsafspraken is algemeen verspreid. Maar andere initiatieven zijn nogal verschillend van klas tot klas. Sommige leerkrachten leren kleuters praten over en omgaan met hun gevoelens. Anderen kiezen voor activiteiten waarbij kinderen tot rust komen en hun zelfbeeld verfijnen.

Een aantal van deze initiatieven worden doorgetrokken naar de lagere afdeling. Ook daar geven sommige leerkrachten kinderen frequent de kans om hun gevoelens te benoemen en te verklaren. Daarnaast hanteren leerkrachten beloningssystemen, stappenplannen om conflicten uit te praten, gesprekken over een verantwoord gebruik van sociale media ...

Doeltreffendheid Alle leerkrachten reflecteren tweemaal per jaar over het welbevinden van elk kind. De zorgcoördinator verwerkt de scores en bespreekt ze met de klasleerkracht. Daarnaast bevraagt ze ook de leerlingen van de lagere afdeling naar hun eigen inschatting en confronteert de resultaten met de mening van hun leerkracht. Sommige signalen die kinderen geven, onderzoekt ze verder in een persoonlijk gesprek.

Alle gegevens en interventies brengt ze op schoolniveau in kaart, waardoor ze een goed zicht krijgt op de effecten op langere termijn. Ze zag het team evolueren van vrij cognitief naar sterk betrokken op een bredere persoonlijkheidsontwikkeling.

Ook het leerlingenparlement is een forum, waar kinderen zelf acties op dit vlak kunnen voorstellen en evalueren.

Vele teamleden houden een goed contact met de ouders. Ze vertellen hen welke initiatieven ze nemen en polsen naar de effecten die ouders merken.

Ontwikkeling Verschillende leerkrachten kozen nascholing rond onderwerpen rond sociaal-emotionele begeleiding. Recent was er ook een teamnascholing in dit verband. De zorgcoördinator pleit voor een stapsgewijze veralgemening van de initiatieven uit nascholing. Ook vanuit de prioriteit rond onderwijsloopbaanbegeleiding ziet ze een aantal mogelijkheden om de zelfinschatting van leerlingen te ondersteunen en in kaart te brengen. Ze werkte een bundel uit rond gevoelens en zelfkennis, die ze volgend jaar in een aantal klassen wil uitproberen. De school overweegt hoe ze de vraag van leerlingen naar een 'uitpraatplaatsje' kan concretiseren.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De directeur kiest voor een mensgericht leiderschap. Teamleden zijn het er over eens dat hij goed bereikbaar is, luisterbereid en positief stimulerend. Zelf stelt hij respect en welbevinden, zowel voor kinderen als leerkrachten voorop. Een goede teamsfeer is voor hem een voortdurend aandachtspunt, net als goede relaties met de ouders. Hij staat open voor nieuwe initiatieven en durft knopen door te hakken. Ook op pedagogisch-didactisch vlak probeert hij te coachen door gerichte klasbezoeken, gekoppeld aan een functioneringsgesprek. Daarbij gaat hij waarderend te werk en geeft ook een aantal didactische tips.
- In zijn beleidsopdracht laat hij zich ondersteunen door de zorgcoördinator en de waarnemend directeur. Zij krijgen verantwoordelijkheid voor het zorgbeleid en de ict-ondersteuning, maar nemen vaak ook ruimere beleidstaken op zich. Vaste werkgroepen zijn minder gebruikelijk, behalve voor het gezondheidsbeleid. Anderzijds is de expertise van collega's binnen dit beperkte team voldoende gekend. Aansluitende conclusies en bijsturingen op schoolniveau zijn minder gebruikelijk.
- Visieontwikkeling** De directeur gaat ervan uit dat er verschillen in onderwijsvisie mogen zijn, zolang er voldoende openheid bestaat om die te bespreken. Om de gezamenlijke doelgerichtheid te verstevigen, besprak het team het pedagogisch project van de stad en probeerde dat te concretiseren naar de specifieke schoolcontext. Een gedeelde visie ontstaat vaak op informele momenten, zoals over de middag of bij het nakaarten op het einde van de week. Toch blijft het team alert voor communicatie naar alle betrokkenen. Deze aanpak en de beperkte groep maken dat het team het vaak niet nodig vindt om uitgebreide visieteksten te ontwerpen.
- Besluitvorming** Ongeveer maandelijks organiseert het team een personeelsvergadering. Leerkrachten krijgen de kans om vooraf agendapunten aan te brengen. Soms vergadert het team in deelgroepen. Omdat vrijwel iedereen over de middag op school blijft, kunnen sommige aspecten dan nog verder doorgepraat worden. Bij de inschrijving van kinderen met speciale noden overlegt het team over de consequenties voor een gezamenlijke aanpak. Verschillende leerkrachten engageren zich om de school te vertegenwoordigen in de ouderraad, het 'webteam' of de schoolraad.
- Kwaliteitszorg** De school probeert zicht te houden op haar onderwijskwaliteit door de deelname aan schooloverstijgende toetsen. De resultaten geven geen aanleiding tot bezorgdheid, bij vergelijking met het Vlaams gemiddelde. Na analyse, neemt de leerkracht van de zesde klas soms enkele bijsturingsmaatregelen. Maar de school benut nog te weinig de kansen die deze toetsen bieden om de didactische praktijk over de klassen heen te bespreken en te optimaliseren.
- De resultaten van oud-leerlingen wijzen volgens de directeur meestal niet op noodzakelijke bijsturingen voor een of ander leergebied. Enkel voor Frans werd onder meer op die basis een ander leerpakket gekozen. De enquêtes bij ouders over aspecten van schoolkwaliteit wijzen op een hoge tevredenheid. Een bevraging van leerkrachten over het beleidsvoerend vermogen gaf aanleiding tot een initiatief om de interne communicatie transparanter te maken.

Leerlingen krijgen inspraak via de vertegenwoordigers in het leerlingenparlement. Ze brengen meer organisatorische agendapunten aan, zoals het beperkte sanitair en de speelplaatsinrichting. Maar ook meer inhoudelijke onderwerpen als de aanpak van conflicten en sociale vaardigheden staan ter bespreking. Bij elke vergadering vermelden ze ook zaken die ze speciaal waarderen op school. Voor elke bijeenkomst is er een agenda en verslag, waardoor de betrokkenheid van alle leerlingen verhoogt. Opvallend is hoe kinderen er op een zorgzame manier hun mening leren onderbouwen.

De aanpak van het gezondheidsbeleid gebeurt vanuit een kwaliteitsvolle strategie. Met inbreng van alle leerkrachten ontwerpt de werkgroep een matrix met doelen en acties op leerling-, leerkracht- en schoolniveau. Na evaluatie binnen het team formuleert de werkgroep conclusies en aandachtspunten voor de volgende periode.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen in kaart brengt. De zorgcoördinator en de directeur houden leerlingenresultaten en observaties gedurende de hele schoolloopbaan van kinderen bij. De school houdt zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Het schoolteam heeft een gedeelde visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen.

De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan bij de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook aandacht voor kleuterparticipatie. Het zorgteam evalueert de effecten van de acties binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vooral tijdens het zorgoverleg. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de implementatie van handelingsgericht werken.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de kleuterafdeling krijgen de thema's een werkelijkheidsgerichte invulling, waarbinnen de domeinen van wiskundige initiatie en wereldoriëntatie geïntegreerd aan bod komen.
- De kleuters krijgen heel wat kansen tot exploreren in de speelwerkhoeken.
- In de lagere afdeling krijgt wiskunde ruime aandacht. De leerkrachten zorgen voor een evenwichtige planning en evaluatie. Ze volgen nauwgezet hoe leerlingen vorderen en bieden gedifferentieerde ondersteuning.
- Leerkrachten van de lagere afdeling kiezen frequent voor leeruitstappen en extra-murosactiviteiten om de werkelijkheidswaarde van hun onderwijs te verhogen.
- De school heeft extra aandacht voor milieu- en gezondheidseducatie.
- In de lager afdeling reflecteert het team geregeld over de na te streven eindtermen voor leren leren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Leerkrachten zijn bereid om zich te professionaliseren. De open communicatie binnen het team schept kansen om te leren van elkaar.
- Het team begeleidt de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen vanuit een gezamenlijke doelgerichtheid.

Wat betreft het algemeen beleid

- De mensgerichte en open leiderschapstijl.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Een beperkte doelenselectie kan de effectiviteit van de activiteitenplanning verhogen.
- In de kleuterafdeling kan het domein techniek een nog rijkere invulling krijgen.
- De observatie van kleuters kan nauwer aansluiten bij de vooropgestelde doelen.
- Een goed zicht op de essentiële doelen van wereldoriëntatie voor de eigen klas, kan in de lagere afdeling een doelgerichte en efficiënte aanpak van de thema's ondersteunen.
- Bij wereldoriëntatie in de lagere afdeling kunnen teamleden nog sterker investeren in een onderzoeksgeschiedte aanpak met ruimte voor inbreng van de leerlingen.
- De invulling van tijd- en ruimtekaders kan in de meeste lagere klassen nog functioneler verlopen.
- Het team van de lagere afdeling kan de lijst met activiteiten rond leren leren verder uitbouwen tot een proactieve planning met concrete afspraken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Een doelgerichte en planmatige aanpakstrategie kan de effecten van deskundigheidsbevordering optimaliseren.
- Een uitwisseling van deskundigheid binnen de schoolgemeenschap kan inspirerend werken voor de professionele groei van leerkrachten.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het team kan leerlingresultaten nog beter aanwenden in functie van kwaliteitszorg.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Johan KETS de inspecteur-verslaggever	Luc CORYN de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	